

Výběr ze slavného díla T. E. Lawrence v Čítárně Dělského potápěče

Z knihy slavného britského vojáka, politika a dobrodruha, který za první světové války získal pro Anglii Araby a s jejich pomocí pak porazil Turky podporované Němci. Přesto, nebo spíš právě proto, se spis těšil zájmu ve vysokých nacistických kruzích.

Kiplingova báseň „Břímě bělochů“, Degrellova líčení z „tažení v Rusku“ nebo Jüngerův Boj jako vnitřní zážitek, to jsou asi nejbližší vztažné body, s nimiž toto zásadní dílo světové belicistiky souvisí.

Autor, ještě naprosto vzdálen dnešním pošetilostem politické korektnosti a etnomasochismu, je služebníkem britské koruny (anebo „britského imperialismu“, chcete-li): Západanem, který se pro partyzánskou válku spojuje s beduíny, aby je „ve státním zájmu“ manipuloval a využíval.

Plukovníkova „zpráva“ je tak i svědectvím o „střetu civilizací“, o zpochybněné, ale dosud pevné západní identitě, o propasti dělící rasy, nad níž lze sice budovat mosty, od těch

vetchých, lanových, po ty (zdánlivě) bytelné, z kamene a betonu, ale přesto stále jen „mosty“...

Z konfrontace mezi Lawrencovým dobovým anglosaským liberalismem (nyní by mu příslušelo adjektivum „konzervativní“) s jeho formalizovaným křesťanstvím, humanitářstvím a pokrokařstvím na jedné straně, s pragmatismem, racionalismem či utilitarismem na druhé, a dosud ryzím „pouštním náboženstvím“ arabských spolubojovníků s jejich „fanatickou mentalitou“, tj. odevzdáním se do rukou božího osudu, mužů-loutek, kteří prý ještě „dýchají božství“ a jsou jím ožívováni, povstává několik pro nás aktuálních otázek.

Kolik různých agentů, „zvedačů vln“, jen za posledních dvacet let asi na Blízkém Východě působilo a působí v amerických a izraelských službách? V čem se liší „islámský fanatismus“ od mentality někdejších křesťanských mnichů-vojáků z rytířských řádů, jejichž odkaz je nedílnou součástí ikonografie „evropského odporu“ („je to v čase nebo v rase“)? Jaký postoj má bojovný evropský nacionalista zaujmout k domácí měšťácké kritice „svaté války“ militantů Islámského státu? Jak pevnou a kvalitní půdu pro spolužití árijských Evropanů se semitskými Araby může asi představovat ona propast – metafora pro biokulturní čili „genetickou vzdálenost“ – teď zasypávaná hlavně odpadem z konzumního „západního způsobu života“? Atd.

Tematické filmy:

Lawrence z Arábie (1962, r. David Lean) s Peterem O'Toole;

Vítr a lev (1975, r. John Milius) se Seanem Connerym – lze jen litovat, že neztělesnil Ajatolláha Chomejního v eposu o islámské revoluci v Íránu roku 1979;

Syriana (2005, r. Stephen Gaghan) s George Clooneym a Mattem Damonem.